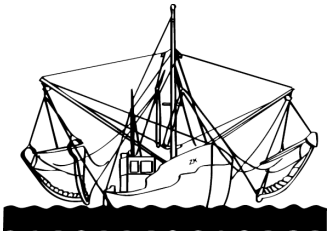

Jaarverslag 2012

Visserijmuseum Zoutkamp

Reitdiepskade 11 - 9974 PJ Zoutkamp - tel. 0595-401957 - info@visserijmuseum

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Bezoekersaantallen	5
Publiciteit	5
Externe contacten	5
Thema-expositie	6
Projecten	6
• Open Cultuur Data	
• Archief Hulp in Nood	
• Van Lauwerzee tot Dollard	
• Lauwersland Promotietour	
• Hogelandwijzer	
• Herbouw garnalensloep ZK 31 Neptunus	
• Historische vistochten met de ZK 4	
• Vissersschepen aan de Dam	
• Zelfevaluatie Museumregister	
Werkgroep Beeldmateriaal	8
Activiteiten in en vanuit het museum	8
Visbakkers en garnalenspelsters	9
Museumschepen ZK4 (Albatros) en ZK31 (Neptunus)	9
Interne organisatie	11
Huisvesting	12
Technische zaken, onderhoud	12
Financiën	13
Conclusies en aanbevelingen	13
Bijlage	15

VOORWOORD

Dit jaarverslag schetst de activiteiten en de ontwikkeling van het Visserijmuseum in 2012. Het verslag wordt afgesloten met conclusies en de formulering van de ambities van het museum in 2013. Dit alles dient om de bewegingen, de motivatie en de doelstellingen van het museum inzichtelijk te maken voor subsidiënten, donateurs, medewerkers en belangstellenden.

Het jaar 2012 was voor het Visserijmuseum Zoutkamp een turbulent jaar. De zelfevaluatie in het kader van het keurmerk 'Geregistreerd museum' vroeg veel aandacht. Organisatorische verbeteringen en diverse projecten werden in gang gezet. Enkele daarvan werden dit jaar afgerond, andere zullen ook in de komende jaren nog aandacht vragen.

Om de organisatie, de professionalisering van het museum verder vorm te geven werd een start gemaakt met een duidelijker taakverdeling van bestuursleden, het instellen van werkgroepen en een steviger inzetten op projectmatig werken. Komend jaar zal dit verder uitgewerkt worden.

Digitalisering van de collectie en de installatie van de werkgroep 'Beeldmateriaal' past in de ontwikkeling van het museum om door middel van open data belangstellenden kennis te laten maken met de geschiedenis van Zoutkamp en haar visserij.

Een voldaan gevoel gaf de afronding van projecten, te noemen zijn:

De afronding van de bouw en de tewaterlating van de sloep ZK 31. Een moment van trots toen in juni dit schip aan de vloot van het museum werd toe gevoegd.

Door de inventarisatie en de archivering van het "Hulp in Nood" archief werd dit voor een ieder beschikbaar gemaakt bij de Groninger Archieven.

Langlopende projecten als; "t Stinkt op Soltcamp" en "Van Lauwerzee tot Dollard" werden afgesloten. De kroon op het laatste project was de uitgave van het gelijknamige boekje.

Onlosmakelijk verbonden met het museum is het varend erfgoed; de viskotter ZK 4 'Albatros' en de nieuwe sloep ZK 31 'Neptunus'. In 2012 zijn beide schepen veelvuldig ingezet bij diverse activiteiten. In overleg met andere partijen op gebied van recreatie en cultuurhistorie zal de inzet van deze schepen in aantal en in invulling van de vaartochten worden uitgebreid. In de winter van 2012 is een start gemaakt om de ZK 4 visklaar te maken.

Over de verschillende projecten leest u verder in dit verslag.

De sterke basis van het museum is de betrokkenheid van de vrijwilligers op alle onderdelen van het museum. Een basis echter die verbreding nodig heeft om het fundament steviger te maken en het museum in

kwalitatieve zin te laten groeien. Dat we bij onze ambities mede afhankelijk zijn van de personen, bedrijven en instanties die het museum en haar activiteiten steunen moge duidelijk zijn. We zijn hen ook voor het afgelopen jaar dank verschuldigd voor de materiële en financiële ondersteuning. We rekenen ook de komende jaren op hun support onder het motto: 'het Visserijmuseum Zoutkamp is van waarde en ons veel waard'.

Er is veel winst te halen uit een professionelere aanpak. We zullen onze ambitie aangegeven in een nieuw te schrijven beleidsplan 2013-2018.

We maken samen in 2013 een mooi museumjaar.

Berend Zwart

Voorzitter

BEZOEKERSAANTALLEN

Het museum is geopend van 1 april t/m 31 oktober. Dit jaar heeft het 3937 bezoekers gehad. In de maand mei tekende het museum de meeste gasten aan. In vergelijking met 2011 betekende dit een daling van het totale bezoekersaantal en dus ook van het aantal verkochte entreekaarten. Waarschijnlijk dat het slechte weer daar debet aan geweest is. Ook campings en andere recreatieve voorzieningen in de regio Zoutkamp zagen een daling van het aantal vakantiegasten.

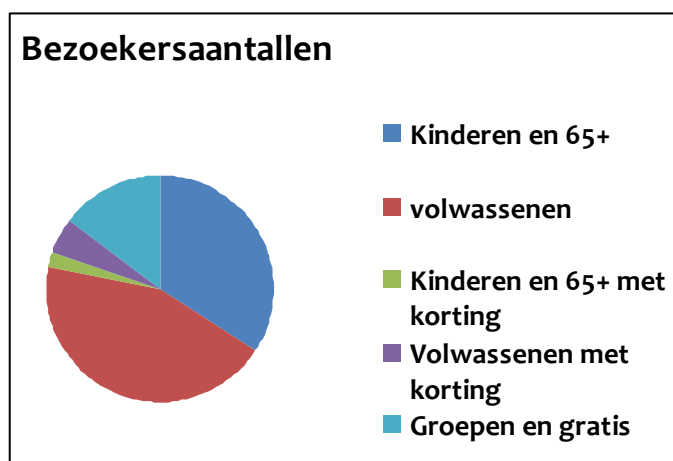
Er zijn dit jaar 45 rondleidingen geweest. Vijf groepen kinderen van basisscholen uit de omgeving bezochten het museum in het kader van het project 'Erfgoedschatjes'. Tien groepen 'Beurtvaartgasten' kregen een rondleiding in het museum. Twee echtparen zijn in het als trouwlocatie aangemerkte Visserijmuseum in het huwelijk getreden.

Het museum kende verschillende entreetarieven. Het standaardtarief was € 2.50. Bezoekers met korting en kinderen t/m 12 jaar betaalden € 1.50.

Daarnaast waren een fors aantal groepsbezoeken gratis (oa. 'Erfgoedschatjes' en beurtvaartarrangementen).

Nevenstaande grafiek toont een overzicht van het bezoekersprofiel in 2012.

In het overzicht is gewerkt met de bezoekcijfers van juni t/m oktober 2012.

PUBLICITEIT

Het museum heeft zich kenbaar gemaakt door middel van folders en posters die uit werden gezet op tachtig verschillende adressen. Bij regionale musea, recreatievoorzieningen, VVV kantoren, ondernemers en middenstand, ed., Advertenties werden geplaatst in de Lauwersmeerkoerier, het Vakantiemagazine en de Dasjagoud uitagenda en een enkel interview in de schrijvende pers. Op verschillende websites (of middels links) stond het museum met haar activiteiten vermeld, allen betroffen gratis vermeldingen.

Vanzelfsprekend waren de diverse activiteiten, de deelname aan projecten en aan verschillende maritieme activiteiten voor het museum van belangrijke promotionele waarde.

EXTERNE CONTACTEN

Het Visserijmuseum werkt samen met verschillende koepelorganisaties, andere (erfgoed)instellingen, overheden en ondernemers. Voorbeelden zijn: Museumhuis Groningen, Federatie Oud Nederlandse

Vaartuigen, Landelijke Vereniging tot Behoud van het Historisch Bedrijfsvaartuig, Stichting Kotterzeilen en Kotterbehoud, VVV Lauwersland, Stichting Historische Visserij Zoutkamp, Stichting Oude Kerk Zoutkamp, Vissersvereniging Hulp in Nood, Regionaal Historisch Centrum Groninger Archieven, Samenwerkingsverband Hogelandwijzer (Landgoed Verhildersum, De Theefabriek, Domies Toen, Doezoo in Leens, Openluchtmuseum Het Hoogeland, Museum Wierdenland), Samenwerkingsverband GROMMO (Muzeeaquarium, Noordelijk Scheepvaartmuseum, Reddingsboot Gebroeders Luden, Abel Tasman Kabinet, Museum De Verzamelaar, Historische Werf Wolthuis, Kapiteinshuis Pekela, Veenkoloniaal museum), Reddingboot Suzanna, Groninger Landschap, Provincie Groningen, Gemeente De Marne, Gemeente Eemsmond, Gemeente Delfzijl.

THEMA-EXPOSITIE

Het museum kent naast de vaste tentoonstelling een jaarlijks wisselende thema-expositie. Dit jaar was het onderwerp ‘Van Beurtvaart tot Visserij’. Beurtschepen die in de geschiedenis van Zoutkamp omgebouwd werden tot vissersschepen. Daarnaast werd de expositie aangevuld met een uitleg over nieuwe en ‘duurzame’ vistechnieken, zoals de visserij met de ‘Sumwing’.

Helaas heeft deze expositie niet het aantal bezoekers gebracht dat werd verwacht. De organisatie en inrichting van exposities zal de komende jaren meer aandacht vragen.

PROJECTEN

In 2012 heeft het Visserijmuseum aan de volgende projecten gewerkt:

- **Open Cultuur Data**

Het doel van het Visserijmuseum is om een zo groot mogelijke groep kennis te laten nemen van de geschiedenis van Zoutkamp en de Zoutkamper visserij. Eén van de kanalen die daarvoor kan worden ingezet is het internet. Het museum heeft daarom deelgenomen aan de Open Cultuur Data Masterclass met als resultaat dat de collectiegegevens van het museum nu online te bekijken en te downloaden zijn. De gegevens zijn bovendien beschikbaar gesteld voor hergebruik onder een Creative Commons Naamsvermelding licentie. Daarnaast is het boekje van Albert Buursma als open data gepubliceerd.

- **Archief Hulp in Nood**

Het archief van Hulp in Nood (1889 - begin 21ste eeuw) is door vrijwilligers van het museum geordend, beschreven en verpakt. Het archief is inmiddels in bewaring gegeven bij Groninger Archieven. Groninger Archieven draagt zorg voor het ontsluiten van de index (het overzicht met alle archiefstukken) op het internet. Daarnaast zullen in 2013 alle pagina's van de twee oudste notulen worden gescand en online beschikbaar worden gesteld.

- **Van Lauwerzee tot Dollard**

Het project ‘Van Lauwerzee tot Dollard’ is dit jaar afgesloten met de publicatie van het boekje ‘Van Lauwerzee tot Dollard – beknopte geschiedenis van de Groninger kust- en zeevisserij’ van Albert Buursma. Het boekje is

inmiddels verkrijgbaar via een groot aantal verkooppunten in de provincie en ook gratis te downloaden op het internet. Het boekje is mede mogelijk gemaakt dankzij de financiële steun van de gemeente De Marne, de gemeente Delfzijl, de gemeente Eemsmond en het Europees Visserij Fonds (EVF).

- **Lauwersland Promotietour**

De ZK 4 heeft in september 2012 samen met de WL 19 en de reddingsboot Suzanne de Duitse vissershaven Greetsiel aangedaan, waar ook de garnalenpelsters en visbakkers van het museum hun opwachting maakten. Dit bezoek vond plaats in het kader van de 'Lauwersland Promotietour' met als doel om het Lauwersland onder de aandacht te brengen van onze Oosterburen. 'De Lauwersland Promotietour' is onderdeel van het projectencluster 'Vizier op de Visserij van het Hoogeland' en is mede mogelijk gemaakt door het Europees Visserij Fonds (EVF). Deze Promotietour is erg goed verlopen en het plan is om in 2013 andere locaties in binnen en buitenland te bezoeken.

- **Hogelandwijzer**

Binnen het project 'Hogelandwijzer' werken zeven attracties in de regio, waaronder het Visserijmuseum, gezamenlijk aan hun promotie. Dit doen zij door middel van een stempelkaart en een bijbehorende website (www.hogeland.info). Gasten krijgen korting wanneer zij meerdere deelnemende bedrijven bezoeken en maken kans op een leuk presentje of een geheel verzorgd verblijf op het Hoogeland.

De Hogelandwijzer was erg succesvol en krijgt een vervolg in 2013.

- **Herbouw garnalensloep ZK 31 Neptunus**

Op 28 juni is de sloep waar drie jaar lang aan is gewerkt door deelnemers en medewerkers van de Stichting Historische Visserij Zoutkamp overgedragen aan het Visserijmuseum. Dit was een feestelijke gebeurtenis voor alle betrokken partijen. De doop en de tewaterlating werden verricht door Garnalenkoningin Lianne van der Veen-Bolt en de Commissaris van de Koningin, de heer Max van den Berg. In de zomer van 2012 zijn al diverse vaartochten gemaakt met de ZK 31 en is ook een aantal evenementen bezocht. Inmiddels wordt er gewerkt aan de verdere ontwikkeling van nieuwe vaararrangementen. Dit zal in 2013 een vervolg krijgen.

- **Historische vistochten met de ZK 4**

Het museum heeft in 2012 van de provincie Groningen subsidie toegezegd gekregen voor de restauratie en het 'visklaar maken' van de ZK 4, zodat in de loop van 2013 het schip gebruikt kan worden voor historische vistochten. De ZK 4 is daarnaast opgenomen in het Nationaal Register Varend Erfgoed. Eind december is een aanvang genomen met de restauratie en met de ontwikkeling van nieuwe vaararrangementen. In de loop van 2013 zullen de werkzaamheden worden afgerond.

- **Vissersschepen aan de Dam**

Samenwerkingsverband tussen Zoutkamper vissers, Waterrecreatie Zoutkamp, Stichting Historische Visserij Zoutkamp en het museum. Het ging om een pilot, waarbij in de periode vanaf Pinksteren tot en met de herfstvakantie van donderdag tot en met zondag twee garnalenkotters aan de dam in Zoutkamp lagen

afgemeerd. Bezoekers konden de garnalenkotters vrij bezichtigen en zo kennis nemen van de garnalenvisserij en moderne vistechnieken. De pilot was een succes en krijgt een vervolg in 2013.

- **Zelfevaluatie Museumregister**

Alle geregistreerde musea, waaronder het Visserijmuseum, moesten in 2012 voor het eerst een zelfevaluatie uitvoeren. Het keurmerk 'geregistreerd museum' wordt alleen toegekend aan musea die voldoen aan hoge kwaliteitseisen. Voorheen werd één keer per vijf jaar getoetst of een museum nog aan de kwaliteitsnormen voldeed. Met de zelfevaluatie is dit opgeschroefd naar eens per jaar. Bovendien zijn er méér eisen en is een aantal bestaande eisen aangescherpt.

De uitkomst van de zelfevaluatie was positief, maar er kwamen wel een aantal aandachtspunten naar voren, zoals het vrijwilligersbeleid en het collectieprofiel. Dit zijn onderwerpen die in 2013 hoog op de prioriteitenlijst staan van het bestuur.

WERKGROEP BEELDMATERIAAL

In 2012 is de werkgroep beeldmateriaal van start gegaan met als doel om het foto- en filmmateriaal in de collectie van het Visserijmuseum op duurzame wijze te registreren, te bewaren en te ontsluiten. Er zijn voorbereidingen getroffen zodat in 2013 met de werkzaamheden gestart kan worden. Deze voorbereidingen bestonden uit het opleiden van de werkgroepleden, de aanschaf van een nieuwe pc, scanner en backup faciliteiten, het sluiten van een overeenkomst met Groninger Archieven voor de publicatie van foto's in het internetportaal BeeldbankGroningen.nl en een inventarisatie van de foto's in het archief. Het plan is om in 2013 tenminste 500 foto's te registreren en op internet te publiceren, te beginnen met de fotocollectie van dorpsgenoot W. Kramer.

OVERIGE ACTIVITEITEN

Tijdens het Museumweekend konden bezoekers in het authentieke Vissershuisje achter het museum genieten van de producten van garnalenpellende 'bewoonsters' en van de op een oliestel pruttelende oud-Groninger kost. Bij 'Vlaggetjesdag' in het Pinksterweekend waren er een markt en verschillende activiteiten rondom het museum. Het museum was hierbij vertegenwoordigd met een demonstratie garnalenpellen, visbakken (inclusief verkoop) en een verkoopstand met artikelen uit de museumwinkel. Daarnaast voer op Pinksterzaterdag en -zondag namens het museum de ZK6 en de reddingssloep ir. Louwes met betalende Vlaggetjesdagbezoekers korte educatieve tochtjes. Voorafgaande aan Vlaggetjesdag huurt de gemeente De Marne het Visserijmuseum voor een 'Garnalenparty'. Deze party betekende ook dit jaar voor het museum een belangrijke netwerkvergadering, en een informatie-uitwisselingsmoment met gemeentelijke ambtenaren, regionale ondernemers en verenigingen.

Tijdens Monumentendag in september werd een rondleiding in het museum, het dorp en langs Zoutkamper monumenten georganiseerd.

In december werd in het kader van Winterwelvaart in het museum een lezing gehouden door Willem Wilstra over reddingsboten. Een feestelijke avond met theater, muziek en glühwein.

In het kader van de vrijwilligersactie 'NL Doet' is het museum grondig schoongemaakt.

VISBAKKERS EN GARNALENPELSTERS

De visbakkers en garnalenpelsters zijn allen vrijwilligers. Deze werkgroep heeft een belangrijke functie bij de promotie van het Visserijmuseum en van Zoutkamp met haar vermaarde vis- en garnalenindustrie. De groep presenteert zich bij diverse activiteiten en dan ook vaak in combinatie met de museale garnalenkotter ZK4 of de sloep ZK31.

Activiteitenprogramma 2012 van deze werkgroep

- 11 april - Garnalen pellen Esonstad
- 14 en 15 april - Garnalen pellen tijdens Museumweekend
- 22 mei - Garnalen pellen Esonstad
- 2 juni - Garnalen pellen Esonstad
- 24 mei. Garnalenparty
- 27 mei Pinksteren, 'Vlaggetjesdag' - Vis bakken en garnalen pellen
- 7 juli - Vis bakken en garnalen pellen te Ulrum
- 11 en 12 augustus - Vis bakken en garnalen pellen bij 'Historische Dagen', Borg Verhildersum
- 18 augustus - Vis bakken en garnalen pellen bij evenement 'Zoutkamp beleef(t) het'
- 25 augustus - Vis bakken en garnalen pellen bij evenement 'Bie Daip' in Appingedam
- 31 augustus - Garnalen pellen bij evenement 'Admiraliteitsdagen Dokkum'
- 7 september - Garnalen pellen Esonstad
- 15 september - Garnalen pellen in Dokkumer Nieuwe Zijlen tijdens een wandeltocht
- 15 en 16 september - Visbakken en garnalen pellen bij evenement 'Lauwersland promotietour' in Greetsiel (Duitsland)
- 29 september - Garnalen pellen bij evenement 'Winsum Maritiem'
- 17 november - Garnalen pellen Esonstad
- 21 november - Garnalen pellen en vis bakken in scholengemeenschap te Oldekerk
- 23 november - Garnalen pellen in het verzorgingscentrum te Kloosterburen.

MUSEUMSCHEPEN ZK4 (Albatros) en ZK31 (Neptunus)

De Vaarperiode was van mei t/m november. De schepen hebben vier gediplomeerde schippers en acht bekwame stuurliu ter beschikking. Er zijn voldoende technische vrijwilligers tbv reparatie en onderhoud. In totaal een hechte en gedreven groep medewerkers.

Scheepsactiviteiten liggen nooit stil. Evenals voorgaande jaren werd een restauratie-onderhoudsplan uitgevoerd. Voorafgaande aan het vaarseizoen werd de in 2005 geplaatste voormast van de ZK4 in de

sloepenloods van de SHVZ gerepareerd en in de Perkoleum gezet. De laatste twee niet-gecertificeerde blokken werden vervangen en twee vislichten werden teruggeplaatst. In jachthaven 'Hunzegat' werd de kotter opgetuigd. Middels donatie werd een 50-ampere acculader verworven en in het schip geïnstalleerd ter aanvulling van de onvoldoende capaciteit leverende 'druppellader'. Een met subsidie aangeschafte en per 1 januari 2013 verplichte AIS-installatie (Automatic Information System) werd in de ZK4 aangebracht. De nieuwe sloep ZK31 werd na het vaarseizoen in november voor onderhoud op de wal gezet. Er is bij deze activiteiten veel geld bespaard door zoveel mogelijk zelf werkzaam te zijn of het voorwerk eigenhandig te verrichten.

Medio 2012 werd door de provincie Groningen subsidie toegekend voor het project 'Historische Vistochten'. Het museum kon daarmee een start maken om De ZK4 'visklaar te maken' voor demonstratie vistochten. Het doel daarvan is om het publiek te laten zien dat er veel veranderd is in de (garnalen) visserij en er meer aandacht is voor natuurbescherming en een duurzame, selectievere visserijtechniek. In het kader van dit project diende een verdere restauratie van de ZK4. Er is een start gemaakt met de restauratie van de vislier, twee garnalennetten (een oorspronkelijke en een 'duurzame' net met zeef) worden nieuw gemaakt. Ook de kookpot en de schudzeef worden gerestaureerd en in bedrijf gesteld. Dit project zal in 2013 verder uitgewerkt worden.

Vaaractiviteiten museumschepen 2012

De vaarinzet en daarmee ook de omzet van de museumschepen is vergeleken met voorgaande jaren toegenomen. Dit mede dankzij de inbreng van een dit jaar toegevoegde vrijwilligster bij de PR en haar inspanningen bij de organisatie van vaararrangementen. Belangrijk zijn de jaarlijks terugkerende vaararrangementen in samenwerking met Restaurant ZK86, Palingrokerij Gaele Postma, Uilenboerderij Lammerburen, Gemaal De Waterwolf in Electra en camping Roode Haan. Dit alles in samenspraak met en naar de wensen van de gasten.

Van juni tot september vinden jaarlijks in de weekenden twaalf educatieve beurtvaartochten plaats in samenwerking met het Noordelijk Scheepvaartmuseum en Groninger Landschap. De tocht voert over het Reitdiep van Zoutkamp naar Groningen en vice versa, met uitleg over het Reitdiepgebied en rondleidingen in het Visserijmuseum, het Scheepvaartmuseum en in Garnwerd.

Buiten schuld van het visserijmuseum werden in augustus helaas twee tochten geannuleerd vanwege weinig inschrijvingen. Na overleg met partijen werd echter geconcludeerd dat er wel voldoende belangstelling was, maar dat de PR te wensen overliet. Besloten werd om de onderlinge afspraken en de PR te verbeteren.

Verdere vaarprogramma 2012

- 28 mei - 'Vlaggetjesdag'. ZK4 met bestuur en de Zoutkamper vissersvloot naar Oostmahorn om de garnalenkoningin 2012 binnen te halen
- 16 juni - ZK4, filmopnames door Ingrid Oyevaar en genodigden voor de film 'Het Reitdiep'
- 28 juni - tewaterlating, doop en overdracht van de ZK31, in bijzijn van de Commissaris van de Koningin, Dhr. Max van den Berg en de garnalenkoningin
- 11 juli - ZK4, ZK31 en ZK28 tocht met 36 gasten naar Oostmahorn
- 14 juli - ZK4 met gasten naar de 'Nacht van Electra'
- 11 en 12 augustus - ZK31 present bij 'Historische Dagen', Borg Verhildersum
- 25 augustus - ZK4, driedaagse inzet bij evenement 'Bie Daip' in Appingedam
- 12 t/m 16 september - ZK4, tocht naar Greetstiel in het kader van 'Lauwersland Promotietour'
- 29 september - ZK31, deelname aan 'Winsum Maritiem'
- 17 november - ZK4, intocht Sinterklaas. Sinds 10 jaar is deze eervolle taak aan de museumkotter voorbehouden

INTERNE ORGANISATIE

De Stichting Visserijmuseum Zoutkamp kent geen betaalde functionarissen. Bestuursleden en medewerkers zijn allen vrijwilligers, ieder met een eigen deskundigheid en een eigen relatienetwerk. Het bestuur bestaat uit acht personen (voorzitter, secretaris, penningmeester, beheer en exploitatie museumschepen, collectiebeheer en -registratie, technische diensten en externe betrekkingen/PR).

Het voltallige museumbestuur komt maandelijks bijeen en vergadert aan de hand van een agenda. Deeltaken, activiteiten, plannen, ed. worden van hieruit bepaald en ter uitvoering toegewezen aan één of meer bestuursleden. Er is sprake van een grote poule enthousiaste en vakkundige vrijwilligers. Per activiteit wordt veelal de medewerking van vrijwilligers gevraagd. De coördinatie van deze verrichtingen is in handen van een in de vergadering aangewezen bestuurslid. Het gezamenlijke bestuur blijft verantwoordelijk voor alle vanuit de stichting te verrichten activiteiten.

Het Visserijmuseum heeft de status van geregistreerd museum en is opgenomen in het Museumregister Nederland.

Het bestuur en de vele vrijwilligers hebben hard gewerkt om ieder vanuit een eigen expertise de vele projecten, zoals verwoord in dit verslag, vorm te geven.

Deze enorme activiteit bleek dit jaar echter ook zijn keerzijde te hebben. Door de veelheid van projecten en ambitieuze plannen, door de aanpassingen aan de verscherpte museumeisen en door het enthousiasme van medewerkers kwam het museum in dit jaar ook in woelig vaarwater terecht. De druk op bestuursleden werd groter, met als gevolg meer adhoc acties, minder stilstaan bij consequenties van initiatieven, minder adequate communicatie en verwarring over taken, afspraken en verantwoordelijkheid.

Daarbij kwam dat aan het eind van dit verslagjaar een bestuurslid te kennen gaf haar bestuursfunctie te beëindigen, maar gelukkig nog wel beschikbaar te willen zijn voor vrijwilligersactiviteiten. Dit betekende een groot verlies voor het museum en het bestuur omdat zij juist veelvuldig in het museum aanwezig was, veel taken op zich had genomen, overzicht had over het dagelijks reilen en zeilen in het museum en over de grote poule vrijwilligers.

Een aanvulling van het bestuur, een heldere omschrijving en verdeling van taken en meer structuur in de werkzaamheden zal de komende periode noodzakelijk zijn. Daarnaast zal verdere deskundigheidsbevordering, (inclusief educatieve excursies naar andere musea) van bestuursleden en vrijwilligers in de komende periode meer aandacht behoeven.

HUISVESTING

Het visserijmuseum is gevestigd in de voormalige Rijksbetonningsloods. Het gebouw is sinds 1989 een beschermd monument. Het heeft de status van geregistreerd museum en moet voldoen aan de vereiste klimatologische omstandigheden en geldende veiligheidseisen. De stichting is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het pand.

In het voorportaal van het museum is het kantoor en de balieruimte van de VVV gevestigd. Er is sprake van een nauwe samenwerking. De VVV medewerkers openen tijdens het museumseizoen dagelijks de deuren van het museum en dragen zorg voor de kaartverkoop. Een belangrijk deel van deze medewerkers zijn ook vrijwilligers in het museum.

Het gebouw voldoet goed, wordt goed onderhouden en het de betonningsloods past bij de thematiek van het museum.

De collectie is ook dit jaar gegroeid, maar het museum kent echter een beperkte ruimte en het heeft geen adequaat depot. Die situatie begint nijpend te worden en er zullen keuzes moeten worden gemaakt.

Gedachten over een herschikking van de inrichting zijn dit jaar opgekomen en zullen verder uitgewerkt gaan worden. Een adequate depotruimte zal noodzakelijk zijn.

TECHNISCHE ZAKEN, ONDERHOUD

Het museumgebouw en het achter het museum gelegen vissershuisje vraagt een regelmatig onderhoud. De klimatologische conditie en de beveiliging dienen nauwkeurig gecontroleerd, danwel aangepast te worden.

De onderhoudswerkzaamheden zijn dit jaar regelmatig en nauw gezet verricht. Het klimaat in het museum; de temperatuur, het vochtgehalte en de lichtwaarden zijn omwille van een goed collectiebehoud regelmatig gemeten en up to date gehouden.

De veiligheidsmiddelen zijn gecontroleerd, storingen zijn verholpen. Calamiteiten hebben gelukkig niet plaatsgevonden.

De volgende technische werkzaamheden zijn in 2012 verricht

In april en oktober zijn de lichtwaarden in het museum gecontroleerd door een deskundige van het Museumhuis Groningen en er werd hierover advies ontvangen.

Ten behoeve van de expositie 'Van Beurtvaart tot Visserij' werd in februari klein onderhoud verricht en de verlichting aangepast.

In april is de storing in de rookmelder in het vissershuisje verholpen, een nieuwe rookmelder werd geplaatst.

In de periode mei – juli zijn ten behoeve van de stroomvoorziening en stroomverbruikmeting voor beide museumschepen Kwh meters met verdeelkast en stopcontacten aangeschaft en gemonteerd.

In augustus werd het (tijdelijke) museumdepot op Lauwersoog uitgezocht en ontruimd.

In november werd het van het Noordelijk Scheepvaart Museum een in bruikleen gekregen museaal Fries palingboatsje in ontvangst genomen en in het museum geplaatst.

In december werd voorafgaande aan het nieuwe museumseizoen en de komende expositie klein onderhoud verricht en de expositievloer geschilderd.

FINANCIËN

Het museum heeft vanaf de start van haar bestaan gestreefd naar een financiële onafhankelijkheid van overheden. Juist die onafhankelijkheid past immers zo goed bij de aard van de Zoutkamper visserijgemeenschap. Daarnaast wil het museum de toegankelijkheid van haar cultuurhistorisch erfgoed voor bezoekers zo aantrekkelijk mogelijk maken door de entreprijs en kosten van de vaarexcursies laag te houden.

Dit jaar is dit alles aardig gelukt. Het museum kent een financieel gezonde conditie. Dit mede dankzij een weloverwogen financieel beleid, de vrijwillige en onbezoldigde inzet van de vele medewerkers en de sponsoring van regionale ondernemers die het museum een warm hart toedragen.

In de bijlage treft u het financiële jaarverslag, de balans per 31 december 2012.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

- **Professionalisering**

In de afgelopen jaren is er met veel enthousiasme gewerkt aan het museum. Daarbij zijn bewonderenswaardige resultaten geboekt. Maar met de erkenning van het Visserijmuseum als geregistreerd museum zal het moeten werken aan verdere professionalisering. Dat geldt voor de hele organisatie. Van het bestuur mag verwacht worden dat zij in de komende jaar een professioneel klimaat schept waar

communicatielijnen en verantwoordelijkheden duidelijk zijn. Ook de vrijwilligers die werkzaam zijn binnen het museum zullen zich daaraan moeten compromitteren middels een vrijwilligersverklaring. In een professionele organisatie met goede afspraken is het werken voor de vrijwilligers duidelijker en aangenamer.

Daarvoor is het wel zaak het bestuur op sterkte te brengen. Het bestuur zal (als de mogelijkheden er zijn) steeds meer op een voorwaarde scheppende manier bezig moeten en minder op het uitvoerende niveau. Door de veelheid aan plannen zijn we enthousiast bezig onze eigen valkuilen te graven, daar moeten we voor waken. We zullen de projecten en werkzaamheden af gaan kaderen in tijd en omvang waarbij het principe geldt: *first things first*.

Een heldere taakomschrijving en een bestuurskalender moeten hierbij dienen als leidraad.

Het bestuur komt naast met een nieuw beleidsplan voor 2013-2017 in 2013 en met een uitgewerkt vrijwilligersbeleid. Hierin zal scholing één van de speerpunten zijn.

Belangrijk om te noemen is de ingezette weg in 2012 met betrekking van de open data. Wij hebben als museum de keuze gemaakt om zoveel mogelijk mensen kennis te laten nemen van de geschiedenis van Zoutkamp. Het gebruik van internet en sociale media vormen de in 2012 ingezette weg naar professionalisering.

- **Collectiebeheer**

Zoals aangegeven in het voorwoord zijn er in de afgelopen jaren veel zaken tot stand gebracht. Het resultaat is een mooi pand met een uitgebreide collectie. Er is veel tijd geïnvesteerd in het beschrijven van de collectie in het digitale museum beheersysteem Pandora. Het is goed dat de collectie beschreven wordt om 2 redenen:

1. Er wordt een duidelijk en helder inzicht gegeven in de omvang van de collectie zodat er keuzes bij aannahme of verantwoord afstoten van materiaal kunnen worden gemaakt.
2. Bij het inrichten van een expositie is helder wat beschikbaar is in depot.

Dit laatste punt is tevens knelpunt. Omdat het museum niet beschikt over een adequaat depot zal het kritisch moeten zijn in het aannamebeleid en zullen er keuzes moeten worden gemaakt die leiden tot een goed en verantwoord afstotingsbeleid en wel op zo'n wijze dat het een mooie representatieve collectie overhoudt. Daarbij blijft het punt van het verwerven van een depot een speerpunt.

Het is zaak om zo snel mogelijk de collectie van het museum in kaart te brengen.

- **Exposities – Organisatie en inrichting**

In de komende jaren zullen de exposities en de inrichting van het museum prioriteit moeten krijgen. Te veel werden exposities enthousiast bedacht maar ad hoc en vaak zonder een goede onderbouwing georganiseerd. Het ontbreken van een depot is daarbij soms een remmende factor omdat de gehele collectie in het museum geplaatst moet worden. Juist verfrissend in een expositie is de afwisseling; bepaalde objecten weg te halen en andere weer te kunnen laten zien: *Less is more*. Als daarbij de hulp nodig is van (professionele) derden moeten we daar niet voor terug schrikken.

Voor de komende beleidsjaren zullen voor de verschillende thema's werk- of projectgroepen dienen te worden geformeerd. Zij moeten ruim op tijd duidelijk in kaart brengen welke organisatorische mogelijkheden en knelpunten er zijn. Met een goede financiële onderbouwing kan het bestuur een weloverwogen besluit nemen. Daarbij moet de inzet van audio visuele middelen een onderdeel te zijn. Hiermee dient in april 2013 een aanvang te worden gemaakt.

- **Projectbeheer**

Zoals in bovenstaande beschreven willen het bestuur meer gaan werken met projectgroepen. In 2012 is met de projectmatige benadering een aanvang gemaakt, er zijn een aantal voorbeelden genoemd. Ook voor het aantrekken van vrijwilligers is het vaak prettiger om gedurende een bepaalde tijd aan een project of thema te werken. Voorbeelden hebt u in dit jaarverslag genoeg gelezen. Maar het houdt tevens in dat we een grote vrijwilligerspool dienen te organiseren. Het is en moet meer een museum worden van de Zoutkampers. Ook wil het museum bij bepaalde thema-exposities meer gaan samenwerking met de Stichting Oude Kerk.

- **Varend erfgoed ZK4 en ZK31**

We zijn heel erg trots op onze vloot. Beide schepen zijn de afgelopen jaren ingezet voor allerlei vaartochten. Er zijn vruchtbare gesprekken gaande met het diverse partijen om de tochten nog aantrekkelijker te maken. De beurtvaarten voor 2013 zijn al weer gepland. Het is prima dat we door de restauratie van de ZK4 ook de vistechnieken en het verwerken van de garnalen aan boord kunnen laten zien. Omdat het demonstratievissen in bijzijn van passagiers beperkt mogelijk is, is het belangrijk dat er een goede film van het hele proces wordt gemaakt om deze vervolgens in het museum en tijdens beurtvaarten te kunnen laten zien. Voor de vertoning van demonstratiefilms zijn goede audiovisuele middelen van belang.

- **Garnalpenelsters en visbakkers – 'Living history'**

In het afgelopen jaar hebben de garnalpenelsters en visbakkers zich uitstekend van hun promotionele rol gekwet. Met behulp van sponsors is er nu de beschikking over een prachtige aanhanger. We zijn hen daarvoor dank verschuldigd.

Voor zowel de bemanning van de schepen als de garnalpenelsters is het zaak dat ze gefaciliteerd worden in de vorm van uniforme kleding zodat het beeld en de uitstraling groter wordt.

TOT SLOT

Er is in het turbulente jaar 2012 veel gebeurd en zijn er veel zaken op de rails gezet zoals uit dit jaarverslag blijkt. Ook heeft het jaar veel leermomenten opgeleverd waar we ons voordeel mee zullen doen om ons mooie museum nog beter te maken. Daarbij hebben in 2012 vele sponsors ons geholpen waarvoor onze grote dank! Maar tegelijkertijd willen we u vragen ons op dezelfde manier te blijven steunen in 2013.

Bijlage: financieel verslag 2012

